

Vážené kolegyně, kolegové,

anglický král Edvard I. si nechal vytesat na náhrobek slova *Pactum serva* – dodržuj smlouvu. O sedm set let později je jeho výzva přinejmenším stejně aktuální, jak tomu bylo na začátku čtrnáctého století. Dodržení dohody, psané a právně platné, není samozřejmostí, to vůbec nemluví o dodržení daného slova. Čest – co to je? Kolik to vynáší?

Dodržení slova asi souvisí s tradicí, kulturním diskurzem dané oblasti – ten je jiný ve Skandinávii a jiný v jižním Středomoří. Tradice je v naší společnosti, zdá se mi, pojem zavánějící prachem a pavučinou. Dovolte mi však uvést příklad země, která na tradici pohlíží jinak. Před několika lety jsem byl v Kodani ubytován v nádražním hotelu (organizátoři sjezdu EFNS potlačili privilegia tak rozhodně, že zvané řečníky ubytovali v tom patrně nejméně pohodlném hotelu, co v Kodani byl). Kousek od nádraží stojí vyrovnané řady dlouhých jednopatrových domů, každý se stejným vchodem, okny, komínem. Chodil jsem denně kolem a přemítal, kdo tam asi bydlí – podle ozdůbek v oknech jsem typoval kolonii uměleckých řemesníků (jak se ukázalo, byla to jen dánská obliba v ozdůbkách). Po několika dnech jsem se zeptal informovaného domorodce, co to je za domy. Odpověděl, že je nechal postavit král koncem 17. století pro důstojníky královského námořnictva. „Kdo tam bydlí teď?“ otázal jsem se a můj dotaz vzbudil evidentní překvapení. „Přece důstojníci královského námořnictva“, zněla odpověď. Samozřejmě, kdo jiný by tam po tří stech letech měl bydlet, než ti, pro které to bylo postaveno. Naše historická zkušenost je ovšem poněkud jiná.

Tyto řádky nepiši proto, abych lkal nad současnými mravy. Na to vše jsem si vzpomněl, když jsem se v rádiu, v televizi i v novinách setkal s řadou kolegů, většinou praktiků a ambulantních specialistů, kteří vysvětlovali proč protestují, stávkují a vyhrožují. Příčina – zpoždění plateb pojišťovnami, tedy nedodržování smluv, je všeobecně známá, já chci psát o dvou věcech, které mne v těchto rozhovorech dráždily. Za prvé, všichni, které jsem slyšel, mluvili o tom, jak musí platit nájem, zaměstnanci atd., a vždy zdůraznili, že vůbec nemluví o svém platu. To byla první z věcí, která se mi nelíbila – jako bychom se měli omlouvat za to, že si chceme také vydělat. Nemyslím, že by si naše společnost zrovna cenila altruistů, které jejich plat nezajímá, spíše je považuje za prosťáčky. Není to také trochu podceňování úsudku naší veřejnosti? Jako bychom měli mít hlavně povinnosti, které jsou ovšem v mnoha ohledech výjimečné, práva jsou až na druhém místě. V jednom z minulých editoriálů jsem analyzoval průzkum socio-ekonomické situace absolventů Masarykovy univerzity, z kterého vyplynulo, že mladí lékaři patří na jedné straně k nejhůře placeným, na druhé straně jsou absolventy s největším zájmem o svůj obor, s vysokou mírou spokojenosti z vykonávané práce. O to více bychom se měli snažit, aby ocenění jejich a naší práce odpovídalo její náročnosti – a konec konců nepostradatelnosti lékařů. Pochybují, že by se našel západoevropský kolega, který by dával najevo, že mu o plat nejde. Co mne však pobouřilo více bylo to, že se vůbec musíme snižovat k nějakému vysvětlování. Jakoby nestačilo, že byly podepsané smlouvy. Smlouvy se musí dodržovat. *Pactum serva*.

Vážené kolegyně a kolegové, čtenářky a čtenáři *Neurologie pro praxi*, dovolte, abych vám jménem redakce i redakční rady popřál příjemné prožití Vánočních svátků, v osobním životě šťastný a v práci úspěšný rok 2006. Ve Vaši přízeň doufá a na Vaše příspěvky se i v příštím roce těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.
předseda redakční rady